

werk aan de kerk

preek over Nehemia 3

bijbellezing Nehemia 3,1-32

Haren, 4 oktober 2020; Bedum en Mussel, 25 oktober 2020; Harkstede, 1 november 2020

ds Marten de Vries

Gemeente van Jezus Christus,
mijn zus of broers via Hem,

het boeit niet

Wat dacht je? Hoe haalt ie 't in z'n hoofd om Nehemia 3 helemaal voor te (laten) lezen? Al die namen van voor ons totaal onbekende mensen die meehielpen bij de herbouw van de muren van Jeruzalem! Wat heb je eraan voor je persoonlijk geloofsleven? Interessant misschien voor hun eigen kleinkinderen vroeger. Zoals voor sommigen vandaag de namenlijst van Yad Vashem. Maar namen van poorten en torens van vroeger, wat schiet je daar nou mee op? Ik denk dat heel wat mensen zo'n hoofdstuk bij de dagelijkse Bijbellezing overslaan, zeker met kinderen aan tafel. Het boeit hén al helemaal niet.

bij nader inzien...

Dat je zo iets per se na de yoghurt aan tafel moet voorlezen hoor je mij niet zeggen. Wel geloof ik dat ook dit hoofdstuk aandacht waard is. Er staat toch niks in de Bijbel alleen maar om er overheen te lezen? De Inspirator van de Bijbel heeft ervoor gezorgd dat ook dit gedeelte bewaard is gebleven. Wellicht kan ook de opsomming van daarnet bij nader inzien wel "Gebruikt worden om onderricht te geven", zoals Paulus schrijft, wanneer hij het heeft over het geestelijk karakter van Gods Woord.¹ Bijvoorbeeld als we nadenken over 'kerk na corona'. Of een nieuwe ambtsstructuur voorstellen...

goede organisatie, sublieme coördinatie

De Jood Nehemia vroeg en kreeg van de Perzische koning toestemming om de afgebroken muren en verbrande poorten² te herstellen. Dat is de inhoud van hoofdstuk 1 en 2. In hoofdstuk 3 lezen we dát en hoé het werk gebeurt. En... hoe goed georganiseerd. Dankzij een sublieme coördinatie werd de klus verbluffend snel geklaard: in niet meer dan tweeënvijftig dagen, Nehemia 6.³ Van 3 september tot nu, vanaf nu tot 16 december. Zodat Sanballat, Tobia

¹ II Timoteüs 3,16; vergelijk II Petrus 1,20.21.

² Nehemia 1,3; 2,17.

³ Nehemia 6,15.

en de Arabier Gesem,⁴ die het wilden tegenhouden,⁵ in dik zeven weken voor een voldongen feit stonden. En de wispelturige koning Artaxerxes⁶ zich niet meer kon bedenken.⁷

Dit ter inleiding op de preek waarboven ik zette:

WERK AAN DE KERK

Twee dingen:

- ⇒ **begin op de juiste plek**
- ⇒ **doe allemaal mee.**

begin op de juiste plek

provocerende priester

We staan allereerst stil bij vers 1: “Eljasib, de hogepriester, begon samen met zijn medepriesters aan de herbouw van de Schaapspoort.” Van Eljasib kennen we ook z’n opa: hogepriester Jozua,⁸ die de leiding had over de eerste groep mensen die terugkeerden uit de ballingschap in Babel: de deportatie voor straf van God. Hij was verwant⁹ aan Tobia, die Ammoniet¹⁰ die ik net noemde. Terwijl die Sanballat, een Samaritaan waarschijnlijk,¹¹ de schoonvader van z’n kleinzoon was.¹² Geen ideale familiebetrekkingen dus. En toen Nehemia ontdekte dat Eljasib provocerend kamers in het tempelcomplex aan Tobia had gegeven, knikkerde Nehemia alle meubels op straat.¹³

gewijde muur

Maar hiér verstaat ie z’n plicht. Het is opvallend dat we direct in het begin lezen we over actieve priesters. En dan nóg iets opmerkelijks: “Nadat ze die (die Schaapspoort dus) hadden ingewijd, plaatsten ze de deuren en wijdde ze het gedeelte van de Honderdtoren tot de Chananeltoren in.” Dat inwijden gebeurt ook met de rest. Maar... pas in hoofdstuk 12!¹⁴ Als alles klaar is. Het éérste stuk moet gelijk gebeuren. Want hier gaat het om een stuk muur van de témpel: de plek waar de HEER aanwezig wil zijn. Waarin Jezus, Gods ‘Tempel’ in eigen persoon,¹⁵ zijn schaduw vooruitwierp.

de eerste de beste poort

Ze beginnen op de juiste plek: de Schaapspoort. Er zijn veel poorten in Jeruzalems muren. Met de jeugd van Bedum zagen we een paar jaar geleden poorten met namen als Damascuspoort, Jaffapoort en Gouden Poort. Bij Nehemia heten ze Vis-, Oude-, Dal-, Mest-, Bron-, Water-, Paarden-, Oost- en Wachtpoort. Maar de restauratiewerkzaamheden stárten bij een poort die

⁴ Nehemia 2,19; 6,1.

⁵ Nehemia 2,10.19; 6,1.

⁶ Ezra 4,23.

⁷ Nehemia 2,19.

⁸ Ezra 2,2: Jesua; vergelijk Haggai 1,1 met Ezra 3,2.

⁹ Nehemia 13,4.

¹⁰ Nehemia 3,35.

¹¹ Nehemia 2,10, uit Bet-Choron; vergelijk 3,34.

¹² Nehemia 13,28.

¹³ Nehemia 13,1.4-9.

¹⁴ Nehemia 12,27-43.

¹⁵ Johannes 2,19-21.

aan de noordkant van de stad het t mpelplein afsluit. En... daar komt de beschrijving, tegen de wijzers van de klok in, in het slotvers ook weer uit: de Sch  pspoort. Niet de eerste de beste poort. Of eigenlijk wel: de eerste  n de beste.

schapen in en uit

De Schaapspoort: een ideale invalspoort voor vijanden. Het meest de moeite waard om Jeruzalem te beveiligen. Maar dat is niet het belangrijkste. De Schaapspoort zal zo hebben geheten omdat via deze ingang de brand-, dank- en schuldofferschapen naar de tempel werden gebracht. Mogelijk leidden herders, in dienst bij priesters, hierdoorheen ook hun schapen om ze in het veld te laten weiden. Wat een prachtig beeld van Jezus, die zei: "Waarachtig, Ik verzeker u: Ik ben de deur voor de schapen. Wanneer iemand door Mij binnenkomt zal hij gered worden; hij zal in en uit lopen, en hij zal weidegrond vinden."¹⁶

'het Lam dat de zonde wegneemt'

Het was überhaupt met het oog op Jezus' toekomstige komst dat God een speciaal v lk had; en dat 'een rest'¹⁷ ervan mocht terugkeren. Het was überhaupt ter wille van de komende Christus¹⁸ dat God een speciale st d had, de stad met 'de poorten die de HEER liefhad boven alle steden van Jakob' – Psalm 87.¹⁹ Door God uitgekozen om er te 'wonen'; als 'Immanuël' – 'God met ons'.²⁰ Waar schapen werden opgeofferd waarin al iets zichtbaar werd van 'het Lam dat de zonde van de w reld wegneemt'.²¹ Langs de Schaapspoort zal ook Hij, onderweg naar de olijgaard Getsemane,²² de stad hebben verlaten.

continue aanvoer

Dan n g iets frappants. Als je na vers 1 doorleest, mist achteraf in het begin iets. Vers 1: "Ze plaatsten de deuren." Vers 3, 6, 13, 14,15: "Ze plaatsten de deuren, compleet m t sluitbalken en grendels." Dus: bij andere poorten 'sluitbalken en grendels', dwarsbomen en sloten; goed afsluitbare deuren.²³ Maar uitgerekend de Sch  pspoort z nder slot en grendel. Hoezo? Twee redenen.   n: de toegang tot de tempel mo st en zou open blijven: wat had Jeruzalem aan nieuwe muren wanneer niet continu kleinvee kon worden aangevoerd? Twee: de veiligheid werd uiteindelijk niet gewaarborgd door steen, hout en ijzer, maar was G ds zorg.

alles draait om Jezus Christus

En als wij, gemeente, vandaag filosoferen over nieuwe liturgische vormen of kerkelijke structuren, dan moeten we goed onthouden: de meest gesmeerde kerkelijk organisatie is en blijft nep als niet alles draait om Jezus Christus – 'de Gekruisigde'.²⁴ Om wat Hij kwam doen. Iedere vernieuwing, elk beleid of in- en externe activiteit behoort direct of indirect v ort te vloeien uit en  fgestemd te zijn  p 'de bediening van de verzoening'.²⁵ Zijn 'sjaloom' moet

¹⁶ Johannes 10,7.9.

¹⁷ Jesaja 10,20-22.

¹⁸ Johannes 1,9.

¹⁹ Psalm 87,2.

²⁰ Matteüs 1,23.

²¹ Johannes 1,29.

²² Matteüs 26,36; Marucs 14,32.

²³ Z  Bijbel in Gewone Taal.

²⁴ I Korintiërs 2,2.

²⁵ II Korintiërs 5,18 – NBG-'51.

hoor- en zichtbare werkelijkheid worden.²⁶ Er is werk aan de kerk. Begin op die enig juiste plek. En de Heer van de kerk garandeert dat je gemeente toekomst heeft.

doe allemaal mee

niet te veel dichttimmeren

Ik voel een vraag aankomen. Als God z'n volk ook zonder muur beschermen kon, waarom moesten ze die dan herbouwen? Jericho, toegangspoort tot Kanaän, mócht, ondanks z'n strategische ligging, niet eens herbouwd worden.²⁷ Toen dat onder koning Achab toch gebeurde ging dat ten koste van mensenlevens.²⁸ De Schaapspoort kon toch ook zonder veiligheidsbeslag? Moeten we niet oppassen dat we niet, angstig voor wat allemaal mis kan gaan, te véél dichttimmeren? God zélf is 'een muur, een vestingwal om mij!'²⁹ Bovendien, muren zijn verwoestbaar. "De muur was afgebroken, de poorten in vlammen opgegaan."³⁰ 'Nebudkadnessar was gekomen, had Gods 'schatten' meegenomen.'^{31;32}

zelf je best doen

Ja, maar toch! De HEER wilde dat zijn mensen ook zélf hun best zouden doen om zich te beveiligen. Dat de muur werd neergehaald kwam niet doordat die múúr niet deugde. Doordat je er, als 't erop aankwam, tóch niks aan had. De vernietiging was Gods sánctiemaatregel. Omdat er geen verschil meer was tussen mensen binnen en buiten de poorten, sloeg die muur op den duur nergens meer op. Was Israël God gehoorzaam gebleven, dan was de muur blijven staan. Waren de Chaldeeën niet eens gekomen. Of ze hadden, net als de Assyriërs met Sanherib en Hizkia niks kunnen beginnen.³³

gastvrij én zelfverdediging

Jezus Christus wil vandaag zijn gemeente beschermen. Maar dat doet Hij níét zonder ónze zélfverdediging. Wij willen gástvrij zijn; maar tegelijk is er verdedigingswerk aan de kerk: we dienen met 'geestelijke wapens'³⁴ de vijand buiten de poort te houden. Vandaar toén het secure reparatiewerk. Tegenwóórdig vraagt de Heer van óns dat de kerk herkenbaar blijft als hélemaal christelijk. We timmeren de deuren niet dicht zodat niemand in of uit kan. Christus' kerk is geen ghetto. De ramen mogen open: het moet goed ventileren. Maar zonder Christus als 'Hoofd' wordt 'het lichaam van Christus'³⁵ niet 'bijeengehouden'; en kan het niet groeien.³⁶

hand, schouder

Het fraaie van het taaie hoofdstuk Nehemia 3 is: nagenoeg iedereen steekt z'n handen uit de mouwen. Het klinkt als een refrein: 'náást hem', 'daarnáást', 'náást hen', 'daar weer náást', enzovoort. In de (heel) oude Statenvertaling staat, letterlijker vertaald: 'aan zijn hánd', 'aan

²⁶ Gereformeerd Kerkboek ('17) gezang 228.

²⁷ Jozua 6,26.

²⁸ I Koningen 16,34.

²⁹ Gereformeerd Kerkboek psalm 18:1.

³⁰ Nehemia 1,3; II Kronieken 36,11-21.

³¹ II Koningen 24,13; II Kronieken 36,18.

³² Naar: 'Joepie Joepie...'

³³ II Koningen 18.19.

³⁴ Efeziërs 6,17.

³⁵ Volgens I Korintiërs 12,12.27; Efeziërs 4,12.

³⁶ Kolossenzen 2,19.

hun hánd', 'voorts aan hun hánd', enzovoort. Je zou haast beginnen met het ouwe Feyenoordlied 'Hand in hand, broers en zussen'... 'Schouder aan schouder', kan ook. Samen zetten ze hun schouders onder het werk aan de kerk. Werkten ze mee aan 'de opbouw van de gemeente' van Christus.³⁷ Immers, al in de 'Davidsburcht'³⁸ sprak alles van³⁹ Hèm!

juwelier, parfumspecialist

We zoomen in op een paar lui. Priesters hebben hun ambtsgewaad opgeschort. We zien twee goudsmiden: Uzziël en Malkia, juweliers; zalfbereider Chananja, apotheker of parfumspecialist; en kooplui. Uit de kunst: Nehemia schakelt iedereen in, maatschappelijke positie, opleiding of beroep maakt niet uit. Als 'delen van één lichaam' – zou Paulus zeggen –⁴⁰ krijgen ze allemaal een taak. Evengoed vrouwen, zoals de dochters van Sallum. 'De aanzienlijken uit Tekoa' participeren niet: rijkelui die bang voor vieze handen zijn? Chanun van vers 30 lijkt de enige van z'n familie te zijn.⁴¹ Daartegenover heb je weer Baruch die 'met grote ijver' misschien wel dubbel deed.

optimale betrokkenheid

Ik beklemton nog één aspect: er zijn een paar andere woorden die eveneens een paar keer herhaald worden: 'tegenóver zijn huis', 'tegenóver hun huis', 'het gedeelte náást zijn huis', 'ieder tegenóver zijn eigen huis'. Dat wijst op rondkijken in je eigen omgeving, 'doen wat je hand te doen vindt', zoals de Prediker zegt;⁴² op efficiency, optimale betrokkenheid, beperking van reistijd. Beleidsplannen moeten niet meer tijd kosten dan de uitvoering, evangelisatie moet meer zijn dan vergaderen óver, bevestigingsformulieren van ambtsdragers gaan niet eens over vergaderingen en cursussen. Het werk aan de kerk niet laten stilleggen omdat iedereen niet mee wil doen.

jij een steen

Werk aan de kerk. De vraag: welke plek neem jij in; wíl jij innemen in Gods kerk en koninkrijk?⁴³ Wil je alles overlaten aan de leiding of ook je eigen stenen bijdragen? Of... jezelf misschien laten gebruiken als 'levende steen' voor de opbouw van de 'geestelijke tempel'⁴⁴ waarvan Jézus de allesbepalende 'levende' 'Hoeksteen' is?⁴⁵ Wil je alleen mee-eten of ook koken, tafeldekken, afruimen en afwassen? Meehelpen bij virusbestrijding, anderen troosten, bemoedigen? Voorbede doen? Meebetalen ook?

Werk aan de kerk. Focus op Jezus. Neem je plek in. Wees niet bang voor vieze handen. Stel je voor dat Jezus dat geweest was...

Amen

³⁷ I Korintiërs 14,12.26.

³⁸ II Samuël 5,7; I Kronieken 11,5.

³⁹ Naar Gereformeerd Kerkboek psalm 27:3.

⁴⁰ I Korintiërs 12,12.31.

⁴¹ Ook eentje in vers 13.

⁴² Prediker 9,10.

⁴³ Heidelbergse Catechismus Zondags 48.123.

⁴⁴ I Petrus 2,5; vergelijk I Korintiërs 3,9.

⁴⁵ I Petrus 2,4.6.7